

Sygn. akt VII U 1078/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 maja 2017 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Włodzimierz Czechowicz
Protokolant:	Urszula Kalinowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 12 maja 2017 r. w Warszawie

sprawy J. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

o emeryturę

na skutek odwołania J. M.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych(...) Oddział w W.

z dnia 18 maja 2015 nr (...)

1. oddała odwołanie;

2. przyznaje radcy prawnemu M. T. prowadzącej Kancelarię Radcy Prawnego M. T. (...) W., Al.(...) lok. (...) kwotę 360 (trzysta sześćdziesiąt) zł powiększoną o stawkę podatku VAT tytułem zwrotu kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu, którą to kwotę wypłaci Skarb Państwa Kasa Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie.

Sygn. akt VII U 1078/15

UZASADNIENIE

W dniu 15 czerwca 2015 r. ubezpieczony **J. M.** złożył do Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Inspektorat w L., odwołanie od decyzji organu rentowego z dnia 18 maja 2015 r., znak: (...), odmawiającej mu przyznania prawa do emerytury na podstawie art. 27 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2016 r., poz. 887 ze zm.) wobec braku udokumentowania wymaganego okresu ubezpieczeniowego w wymiarze 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych.

J. M. podniósł w uzasadnieniu odwołania, że organ rentowy bezzasadnie odmówił zaliczenia mu do stażu pracy okresów pracy w gospodarstwach rolnych z powołaniem się na brak zaświadczeń z KRUS o opłacaniu składek na ubezpieczenie społeczne rolników. Wskazał, iż powyższe nie może stanowić przeszkody do uznania tych okresów, jako okresów uzupełniających jego staż pracy, albowiem w każdym z tych przypadków spełnia on wymagania do

zaliczenia go do kategorii „domownika rolnika” a zatem osoby, która podlega obowiązkowemu ubezpieczeniu w KRUS. Podał, że organ rentowy bezzasadnie odmówił zaliczenia do jego stażu pracy także okresu prowadzenia działalności gospodarczej z uwagi na brak wewnętrznego numeru (...) na zaświadczeniu, co uniemożliwia potwierdzenie faktu opłacania składek na ubezpieczenia społeczne w tym okresie. W ocenie ubezpieczonego takie ustalenie jest skutkiem wadliwie przeprowadzonej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych oceny materiału dowodowego, potwierdzającego przebyte przez niego okresy zatrudnienia, okresy wykonywania działalności gospodarczej oraz okresy pracy w gospodarstwach rolnych rodziców, teściów oraz brata. Z tych też względów organ rentowy na gruncie zaskarżonej decyzji wadliwie ustalił jego staż pracy w wymiarze jedynie 5 lat, 11 miesięcy i 1 dnia. Zdaniem ubezpieczonego zaferowane przez niego dowody w postaci dokumentów i zeznań świadków powinny być wystarczające do ustalenia, że w spełnił on warunek minimalnego stażu pracy, uprawniającego go do nabycia prawa do emerytury. W konkluzji odwołania ubezpieczony zwrócił się o zmianę zaskarżonej decyzji i przyznanie na jego rzecz prawa do wnioskowanego świadczenia (odwołanie z dnia 15 czerwca 2015 r. k. 2-3 a.s.).

\

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 14 lipca 2015 r., **Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.** wniósł o oddalenie odwołania na podstawie art. 477⁽¹⁴⁾ § 1 k.p.c. rgan rentowy podkreślił w uzasadnieniu swojego stanowiska, że zgodnie z treścią art. 27 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r. przysługuje emerytura, jeżeli spełnili łącznie następujące warunki: osiągnęli wiek emerytalny, wynoszący co najmniej 60 lat dla kobiet i co najmniej 65 lat dla mężczyzn i mają okres składkowy i nieskładkowy, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn. Organ rentowy zaznaczył, iż nie zaliczył do stażu pracy ubezpieczonego okresu jego zarejestrowania w Urzędzie Pracy od dnia 25 stycznia 2002 r. do dnia 13 marca 2007 r., od dnia 28 maja 2008 r. do dnia 24 sierpnia 2009 r. oraz od dnia 26 listopada 2009 r. do dnia 22 sierpnia 2010 r., ponieważ okres niewykonywania pracy bez prawa do zasiłku po dniu 14 listopada 1991 r. nie jest wymieniony w ustawie o emeryturach i rentach z FUS. Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie uwzględnił również okresu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców od dnia 1 lipca 1977 r. do dnia 14 grudnia 1978 r. z uwagi na brak zaświadczenia w KRUS o opłaceniu składek z tytułu prowadzenia gospodarstwa oraz okresów pracy w gospodarstwie od dnia 26 lipca 1964 r. do dnia 31 sierpnia 1964 r., od dnia 1 lipca 1966 r. do dnia 21 sierpnia 1966 r., od dnia 8 listopada 1966 r. do dnia 21 października 1971 r. i od dnia 4 listopada 1973 r. do dnia 30 czerwca 1977 r., ponieważ zeznania świadków zawierają twierdzenia bezpodstawne w związku ze złożonym przez odwołującego zaświadczeniem z WKU potwierdzającym odbywanie zasadniczej służby wojskowej w okresie od dnia 31 października 1967 r. do dnia 17 października 1969 r. Wskazał, iż nie uznał również okresu pracy ubezpieczonego w gospodarstwie rolnym brata w okresie od dnia 11 marca 1986 r. do dnia 28 lutego 1996 r. z uwagi na brak zaświadczenia z KRUS o opłaceniu składek na ubezpieczenie społeczne rolników. Stosownie bowiem do treści art. 10 ust. 1 powołanej ustawy, przy ustalaniu prawa do emerytury oraz przy obliczaniu jej wysokości uwzględnia się również, jako okresy składkowe okresy ubezpieczenia społecznego rolników, za które opłacono przewidziane w odrębnych przepisach składki. Okresy pracy rolniczej traktuje się jako okresy składkowe, o ile w czasie podlegania zaopatrzeniu emerytalnemu rolników, a potem ubezpieczeniu społecznemu rolników, ubezpieczony opłacał składki na to ubezpieczenie. Organ rentowy nie uwzględnił również okresu prowadzenia działalności gospodarczej (...) w latach 1974-1986 z uwagi na brak informacji o numerze (...), co uniemożliwia potwierdzenie faktu opłacenia składek na ubezpieczenie społeczne w tym okresie. Wobec nieudokumentowania wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego, organ rentowy zaskarżoną decyzją z dnia 18 maja 2015 r. odmówił ubezpieczonemu prawa do dochodzonego świadczenia (odpowiedź na odwołanie z dnia 14 lipca 2015 r. k. 3-4 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony J. M. urodził się w dniu (...) Po ukończeniu szkoły podstawowej, ubezpieczony przez okres 2 lat, a mianowicie od 1964 r. do 1966 r. kontynuował naukę w (...) Szkole (...) Przedsiębiorstwa (...) w zawodzie murarzynkarz. W trakcie nauki realizował kształcenie przedmiotów ogólnych oraz przedmiotów zawodowych, zaś w celu nauki zawodu był zatrudniony w (...)Przedsiębiorstwie (...). W dniu 13 czerwca 1966 r. ubezpieczony z wynikiem

dobrym zdał egzamin końcowy z praktycznej nauki zawodu (zaświadczenie z dnia 3 września 2013 r. k. 6, zaświadczenie Nr (...) z dnia 3 czerwca 1966 r. k. 7, tom II a.r., zaświadczenia z dnia 11 października 2012 r. k. 25-29, tom I a.r.).

Po ukończeniu 16 roku życia, w okresach przerw wakacyjnych, tj. od dnia 26 lipca 1964 r. do dnia 31 sierpnia 1964 r. oraz od dnia 1 lipca 1966 r. do dnia 21 sierpnia 1966 r., jak również po ukończeniu nauki w szkole w okresach od dnia 8 listopada 1966 r. do dnia 21 października 1971 r. oraz od dnia 2 marca 1973 r. do dnia 14 grudnia 1978 r. (z wyłączeniem okresu odbywania zasadniczej służby wojskowej od dnia 31 października 1967 r. do dnia 17 października 1969 r.) J. M. zamieszkiwał wraz z rodzicami J. i H. M. we wsi T. w gminie S. i pomagał im w prowadzeniu gospodarstwa rolnego o łącznej powierzchni ok. 16 hektarów. We wskazanych okresach czasu, ubezpieczony pomagał w pracach polowych, woził zboże, miał ziarno na osypkę oraz cielił siczkę. Zajmował się także wypasem zwierząt, m.in. krów, świń i owiec. W lipcu pomagał przy żniwach, sianokosach, zaś w sierpniu przy pracach po żniwach. Codziennie wykonywał prace przy zwierzętach. W gospodarstwie hodowane były głównie krowy w liczbie 20 sztuk oraz trzoda chlewna w liczbie około 10-20 sztuk, jak również owce i konie. W okresie wakacji czynności w gospodarstwie rolnym zajmowały mu co najmniej 3-4 godziny, zdarzało się też, że pracował w większym wymiarze, natomiast zimą pomagał przy obrządki i młóceniu przez około 2-3 godziny dziennie. W okresach od dnia 25 lipca 1948 r. do dnia 22 kwietnia 1972 r., od dnia 4 listopada 1973 r. do dnia 10 marca 1976 r. oraz od dnia 25 kwietnia 1980 r. do dnia 29 grudnia 2000 r. ubezpieczony był zameldowany na pobyt stały we wsi T., w gminie S., natomiast w okresie od dnia 10 marca 1976 r. do dnia 14 grudnia 1978 r. był zameldowany na pobyt stały we wsi S., w gminie S., w województwie (...). W okresie od dnia 2 kwietnia 1972 r. do dnia 4 listopada 1972 r. ubezpieczony był zameldowany w miejscowości M. w gminie K. i w tym czasie pomagał w pracy w gospodarstwie rolnym teściów, wykonując analogiczne czynności, jak w gospodarstwie rolnym rodziców we wsi T.. Po śmierci rodziców, należące do nich gospodarstwo rolne odziedziczył starszy brat ubezpieczonego R. M. (zaświadczenie o zameldowaniu na pobyt stały z dnia 26 lutego 2016 r. k. 27, zeznania świadka W. G. k. 51-53, zeznania świadka K. G. k. 62-63, k. 66, zeznania świadka R. M. k. 63-64, k. 66, zeznania świadka W. J. k. 64-66, zeznania odwołującego k. 108-110 a.s.).

W okresie od dnia 31 października 1967 r. do dnia 17 października 1969 r. ubezpieczony odbywał zasadniczą służbę wojskową i w tym czasie nie wykonywał żadnych prac w gospodarstwie rolnym rodziców (zaświadczenie z dnia 10 września 2013 r. k. 39 a.s.).

W okresie od dnia 31 maja 1974 r. do dnia 10 marca 1986 r. ubezpieczony prowadził własną działalność gospodarczą w postaci zakładu (...) w T., gminie S. na podstawie potwierdzenia zgłoszenia wykonywania rzemiosła nr (...) z dnia 31 maja 1974 r. wydanego przez Urząd Gminy w S.. W ramach prowadzenia powyższej działalności gospodarczej, ubezpieczony świadczył usługi w zakresie murarstwa przy budowach i remontach budynków mieszkalnych i gospodarczych parterowych na terenie wsi. W piśmie z dnia 27 grudnia 2016 r. Cech (...) z siedzibą w W. wyjaśnił, iż nie jest w posiadaniu dokumentów, potwierdzających fakt opłacania składek na ubezpieczenia społeczne z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej w postaci zakładu pracy (...). Nadmieniał przy tym, że osoby prowadzące działalność gospodarczą są zobowiązane do samodzielnego odprowadzania składek na ubezpieczenie bez pośrednictwa organizacji zrzeszającej. Stwierdził jednocześnie, iż w zaświadczeniu wystawionym w dniu 3 lutego 2014 r. zostało wskazane, że składki z tytułu ubezpieczenia społecznego odprowadzane były do ZUS B. i ZUS Z., albowiem była to forma uzgodniona z organem rentowym celem mniej skomplikowane odszukania konkretnej osoby w dokumentach ZUS. Brak jest również informacji, dotyczącej wszczętego postępowania egzekucyjnego z tytułu nieopłaconych składek (zaświadczenie z dnia 3 lutego 2014 r. k. 36, pismo z dnia 27 grudnia 2016 r. k. 68, potwierdzenie zgłoszenia wykonywania rzemiosła Nr (...) z dnia 31 maja 1974 r. k. 69, pismo procesowe z dnia 9 lutego 2017 r. k. 85, zeznania odwołującego k. 108-110 a.s.).

W piśmie z dnia 23 marca 2017 r. Urząd Miejski w B. Departament (...) poinformował tut. Sąd, że nie wydał J. M. żadnego zezwolenia na prowadzenie własnej działalności gospodarczej, gdyż nie był on mieszkańcem miasta B.. Jednocześnie w piśmie z dnia 22 marca 2017 r. Urząd Miasta W. wskazał, że nie posiada informacji na temat prowadzonej przez ubezpieczonego działalności rzemieślniczej w okresie od dnia 31 maja 1974 r. do dnia 10 marca 1986 r. W piśmie z tej samej daty, Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. Inspektorat w Z. poinformował Sąd o

tym, że ubezpieczony J. M. nie figuruje w ewidencji płatników składek Oddziału ZUS B. i Inspektoratu ZUS Z. (pismo Urzędu Miejskiego w B. Departament (...) z dnia 23 marca 2017 r. k. 98, pismo Urzędu Miasta W. z dnia 22 marca 2017 r. k. 99, pismo ZUS z dnia 22 marca 2017 r. k. 100 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił ponadto, że w okresie od dnia 14 marca 2007 r. do dnia 29 grudnia 2007 r. ubezpieczony był zatrudniony na stanowisku murarz-tylnkarz w pełnym wymiarze czasu pracy w Przedsiębiorstwie (...) Sp. z o.o. z siedzibą w S.. Następnie w okresie od dnia 25 lutego 2008 r. do dnia 6 kwietnia 2008 r. J. M. wykonywał pracę na stanowisku murarza w pełnym wymiarze czasu pracy na rzecz firmy (...) z siedzibą w M., a w okresie od dnia 1 sierpnia 2008 r. do dnia 5 października 2009 r. był zatrudniony w wymiarze pełnego etatu na stanowisku pracownika fizycznego w firmie (...) Sp. z o.o. z siedzibą w N.. Za wskazane powyżej okresy czasu, pracodawcy odprowadzali za ubezpieczonego składki na ubezpieczenia społeczne (świadcstwo pracy k. 33-35, świadcstwo pracy z dnia 6 kwietnia 2008 r. k. 37-38, świadcstwo pracy z dnia 5 października 2009 r. k. 39-43, zaświadczenia o wypłaconych zasiłkach i poświadczenia dla celów świadczeń emerytalno-rentowych k. 45-80 tom I a.r.).

W okresach od dnia 25 stycznia 2002 r. do dnia 13 marca 2007 r., od dnia 28 maja 2008 r. do dnia 24 sierpnia 2009 r. oraz od dnia 26 listopada 2009 r. do dnia 22 sierpnia 2010 r. J. M. był zarejestrowany w Powiatowym Urzędzie Pracy w L. w charakterze osoby bezrobotnej bez prawa do zasiłku (zaświadczenie z dnia 16 listopada 2012 r. k. 31, tom I a.r.).

W dniu 17 marca 2015 r. ubezpieczony złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych Inspektoracie w L. wniosek o emeryturę załączając do niego informację, dotyczącą przebytych okresów składkowych i nieskładkowych, w tym m.in. informacje o dochodach oraz pobranych zaliczkach na podatek dochodowy, zaświadczenia o zameldowaniu na pobyt stały, zaświadczenie o odbyciu zasadniczej służby wojskowej oraz zaświadczenia o odbytej nauce (wniosek z dnia 17 marca 2015 r. wraz z załącznikami k. 1-81, tom III a.r.).

Decyzją z dnia 18 maja 2015 r., znak: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W., odmówił ponownego ustalenia wysokości emerytury w stosunku do ubezpieczonego J. M., że zgodnie z treścią art. 27 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r. przysługuje emerytura, jeżeli spełnili łącznie następujące warunki: osiągnęli wiek emerytalny, wynoszący co najmniej 60 lat dla kobiet i co najmniej 65 lat dla mężczyzn i mają okres składkowy i nieskładkowy, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn. Organ rentowy zaznaczył, iż nie zaliczył do stażu pracy ubezpieczonego okresu jego zarejestrowania w Urzędzie Pracy od dnia 25 stycznia 2002 r. do dnia 13 marca 2007 r., od dnia 28 maja 2008 r. do dnia 24 sierpnia 2009 r. oraz od dnia 26 listopada 2009 r. do dnia 22 sierpnia 2010 r., ponieważ okres niewykonywania pracy bez prawa do zasiłku po dniu 14 listopada 1991 r. nie jest wymieniony w ustawie o emeryturach i rentach z FUS. Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie uwzględnił również okresu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców od dnia 1 lipca 1977 r. do dnia 14 grudnia 1978 r. z uwagi na brak zaświadczenia w KRUS o opłaceniu składek z tytułu prowadzenia gospodarstwa oraz okresów pracy w gospodarstwie od dnia 26 lipca 1964 r. do dnia 31 sierpnia 1964 r., od dnia 1 lipca 1966 r. do dnia 21 sierpnia 1966 r., od dnia 8 listopada 1966 r. do dnia 21 października 1971 r. i od dnia 4 listopada 1973 r. do dnia 30 czerwca 1977 r., ponieważ zeznania świadków zawierają twierdzenia bezpodstawne w związku ze złożonym przez odwołującego zaświadczeniem z WKU potwierdzającym odbywanie zasadniczej służby wojskowej w okresie od dnia 31 października 1967 r. do dnia 17 października 1969 r. Wskazał, iż nie uznał również okresu pracy ubezpieczonego w gospodarstwie rolnym brata w okresie od dnia 11 marca 1986 r. do dnia 28 lutego 1996 r. z uwagi na brak zaświadczenia z KRUS o opłaceniu składek na ubezpieczenie społeczne rolników (decyzja z dnia 18 maja 2015 r., znak: (...), k. 107-109, tom III a.r.).

Od niekorzystnej dla siebie decyzji organu rentowego, J. M. wniósł odwołanie do tut. Sądu, inicjując tym samym niniejsze postępowanie (odwołanie z dnia 15 czerwca 2015 r. k. 2-3 a.s.).

Powyższy stan faktyczny, Sąd Okręgowy ustalił na podstawie dowodów z dokumentów zawartych w aktach niniejszej sprawy, jak również w aktach rentowych odwołującego. Zdaniem Sądu, powołane wyżej dokumenty, w zakresie w jakim Sąd oparł na nich swoje ustalenia są wiarygodne, wzajemnie się uzupełniają i tworzą spójny stan faktyczny. Nie

były one przez strony kwestionowane w zakresie ich autentyczności i zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy, a zatem okoliczności wynikające z treści tych dokumentów należało uznać za bezsporne i mające wysoki walor dowodowy.

Zeznaniom świadków W. G. (k. 51-53 a.s.), K. G. (k. 62-63, k. 66 a.s.), R. M. (k. 63-64, k. 66 a.s.) i W. J. (k. 64-66 a.s.) oraz ubezpieczonego J. M. (k. 108-110 a.s.), Sąd Okręgowy dał wiarę jedynie w zakresie, w jakim korespondowały one z dokumentami zgromadzonymi w aktach sprawy. W pozostałym zakresie Sąd nie dał wiary tym zeznaniom. Sąd uznał bowiem, że dowody z dokumentów powinny mieć pierwszeństwo przed dowodami osobowymi jako, że te drugie, z uwagi na zawodność ludzkiej pamięci i skłonność do zapamiętywania przede wszystkim faktów mających znaczenie dla danej osoby, są mniej wiarygodne, a nadto nieoparte żadnymi wiarygodnymi dowodami z dokumentów. Zeznający w sprawie świadkowie nie byli w stanie jednoznacznie podać, czy ubezpieczony opłacał składki na ubezpieczenia społeczne z tytułu prowadzonej działalności rolniczej, a następnie także z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej, co w ocenie Sądu jest zrozumiałe. Trudno bowiem aby świadkowie, posiadali tak szczegółową wiedzę na temat poszczególnych okresów zatrudnienia ubezpieczonego. Co więcej Sąd miał także na uwadze, że świadkowie zeznawali, również co do okoliczności mających miejsce ponad 50 lat temu. Z racji upływu czasu i normalnego dla ludzi zacierania się wspomnień, trudno zatem przyjąć, aby świadkowie pamiętali te okoliczności, zwłaszcza że nie dotyczyły one ich bezpośrednio.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego J. M. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 18 maja 2015 r., nr: (...) jest niezasadne i nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 27 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2016 r., poz. 887 ze zm.), ubezpieczonym, urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r., przysługuje emerytura, jeżeli spełni łącznie następujące warunki:

- osiągnęli wiek emerytalny określony w ust. 2 albo 3;
- mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, z zastrzeżeniem art. 27a.

W myśl ustępu 3 pkt. 1 art. 27 wiek emerytalny mężczyzn urodzonych do dnia 31 grudnia 1948 r. wynosi 65 lat. Natomiast zgodnie z art. 26 cytowanej wyżej ustawy o emeryturach i rentach: 1. emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia ustalonej w sposób określony w art. 25 przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego, z uwzględnieniem ust. 5 i art. 183; 2. wiek ubezpieczonego w dniu przejścia na emeryturę wyraża się w ukończonych latach i miesiącach; 3. średnie dalsze trwanie życia ustala się wspólnie dla mężczyzn i kobiet oraz wyraża się w miesiącach; 4. Prezes Głównego Urzędu Statystycznego ogłasza w formie komunikatu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” corocznie, w terminie do dnia 31 marca, tablice trwania życia, z uwzględnieniem ust. 3, dla wieku ubezpieczonych określonego w myśl ust. 2; 5. tablice, o których mowa w ust. 4, są podstawą przyznawania emerytur na wnioski zgłoszone od dnia 1 kwietnia do dnia 31 marca następnego roku kalendarzowego, z uwzględnieniem ust. 6; 6. jeżeli jest to korzystniejsze dla ubezpieczonego, do ustalenia wysokości emerytury zgodnie z ust. 1 stosuje się tablice trwania życia obowiązujące w dniu, w którym ubezpieczony osiągnął wiek emerytalny, o którym mowa w art. 24 ust. 1a i 1b oraz w art. 27 ust. 2 i 3.

Zgodnie z art. 10 powołanej ustawy, przy ustalaniu prawa do emerytury oraz przy obliczaniu jej wysokości uwzględnia się również następujące okresy, traktując je, z zastrzeżeniem art. 56, jak okresy składkowe: 1. okresy ubezpieczenia społecznego rolników, za które opłacono przewidziane w odrębnych przepisach składki, 2. przypadające przed dniem 1 lipca 1977 r. okresy prowadzenia gospodarstwa rolnego po ukończeniu 16 roku życia, 3. przypadające przed dniem 1 stycznia 1983 r. okresy pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia, jeżeli okresy składkowe i nieskładkowe, ustalone na zasadach określonych w art. 5-7, są krótsze od okresu wymaganego do przyznania emerytury, w zakresie niezbędnym do uzupełnienia tego okresu. Oznacza to, że podlega uwzględnieniu

okres ubezpieczenia społecznego rolnika, który wywiązał się z obowiązku składkowego przewidzianego w przepisach obowiązujących w okresie, w którym przypada to ubezpieczenie. Zawarte w tym przepisie odesłanie do odrębnych przepisów należy rozumieć jako warunek wywiązania się z obowiązku nałożonego przez te przepisy na rolnika podlegającego ubezpieczeniu. Nie można uznać w konsekwencji, że nie wywiązała się z tego obowiązku taka osoba, która na mocy szczególnego przepisu była zwolniona od składki na ubezpieczenie społeczne. Zatem okresem składkowym, o którym mowa w tym przepisie jest okres podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników na podstawie ustawy z 1977 r. o zaopatrzeniu emerytalnym oraz innych świadczeniach dla rolników i ich rodzin, w którym rolnik z mocy art. 40 tej ustawy był zwolniony z obowiązku opłacania składki (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 4 listopada 2015 r., III AUa 884/15).

Na okoliczność ustalenia okresów ubezpieczenia wnioskodawcy, Sąd dopuścił dowód z dokumentów oraz z zeznań ubezpieczonego i świadków: W. G., K. G., R. M. i W. J.. Zeznający w sprawie świadkowie nie byli w stanie podać, czy ubezpieczony opłacał składki na ubezpieczenie społeczne z tytułu prowadzonej działalności rolniczej, co w ocenie sądu jest zrozumiałe. Trudno bowiem przyjąć, aby świadkowie posiadali taką wiedzę, albowiem zeznawali oni, co do okoliczności mających miejsce ponad 50 lat temu. Z racji upływu czasu i normalnego dla ludzi zacierania się wspomnień, trudno przyjąć, aby świadkowie pamiętali te okoliczności, zwłaszcza że nie dotyczyły one ich bezpośrednio. Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie pozwolił na ustalenie, że ubezpieczony J. M. legitymował się wymaganym 25-letnim okresem podlegania ubezpieczeniom. Skarżący nie przedstawił bowiem dowodów opłacania składek na ubezpieczenia społeczne za lata 1964-1977 oraz 1986-1996, a więc za okres prowadzenia gospodarstwa rolnego po ukończeniu przez niego 16 roku życia.

Jednocześnie w powyższym okresie czasu ubezpieczony nie został zgłoszony, jako pracujący w gospodarstwie domownik rolnika, do ubezpieczenia społecznego rolników i co z tym związane, nie zostały za niego opłacone stosowne składki. Powyższy fakt wyklucza zaliczenie wskazanych spornych okresów, jako podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu. Niewątpliwie, istniał wówczas obowiązek zgłaszania domownika i opłacenia za niego składek na ubezpieczenie społeczne. Powyższe zostało sprecyzowane w treści obowiązujących wówczas przepisów Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 marca 1983r. w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin. W § 2 ust. 1 pkt. 1 i 2 tego rozporządzenia wskazano przesłanki ustalania obowiązku ubezpieczenia domowników. Należą do nich pozostawanie domownika z rolnikiem we wspólnym gospodarstwie domowym, jeżeli zamieszkuje na terenie gospodarstwa rolnego prowadzonego przez rolnika lub w bezpośrednim jego sąsiedztwie oraz to, iż praca domownika w gospodarstwie rolnym stanowi jego główne źródło utrzymania, jeżeli nie osiąga on dochodów z innych źródeł w wysokości przekraczającej miesięcznie połowę najniższego wynagrodzenia obowiązującego w gospodarce uspołecznionej. W ust. 2 przywołanego paragrafu wskazano, że praca domownika w gospodarstwie rolnym nie stanowi głównego źródła utrzymania, jeżeli domownik kształci się w szkole ponadpodstawowej lub wyższej albo rolnik udowodni, że domownik jest inwalidą I lub II grupy albo III grupy, jeżeli jest całkowicie niezdolny do pracy w gospodarstwie rolnym. Z materiału dowodowego nie wynika, aby powyższe nastąpiło w przypadku J. M.. Ponadto, jak stanowił § 1 ust. 1 wskazanego rozporządzenia, naczelnik gminy prowadzi ewidencję okresów ubezpieczenia i opłacania składek na Fundusz Ubezpieczenia Społecznego każdej z osób objętych ubezpieczeniem. Na podstawie prowadzonej ewidencji naczelnik gminy potwierdza okresy ubezpieczenia oraz dane niezbędne do ustalenia prawa i wysokości świadczeń przysługujących z ubezpieczenia społecznego. Na obowiązek uiszczania składek za domownika wskazywała również treść § 29 ust. 1 wymienionego wyżej rozporządzenia, stanowiącego, że naczelnik gminy wymierza składkę w drodze decyzji po ustaleniu, że rolnik, jego małżonek i domownicy podlegają ubezpieczeniu. Rolnik jest obowiązany przedstawić naczelnikowi gminy dane niezbędne do ustalenia obowiązku ubezpieczenia. Ze zgromadzonego materiału dowodowego nie wynika również, aby w przypadku ubezpieczonego wystąpiły wyrażone w § 31 wymienionego rozporządzenia, okoliczności zwalniające z obowiązku uiszczania składek. Treść powyższych norm prawnych jednoznacznie wskazuje na obowiązek uiszczania za domownika składek na ubezpieczenia społeczne rolników. Powyższe zostało również potwierdzone w orzecznictwie (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 września 1998 r. II UKN 230/98). Wyrok ten został co prawda wydany w odniesieniu do ubiegania się o pracowniczą rentę inwalidzką, jednakże dotyczy obowiązku uiszczania za domownika składek na ubezpieczenia społeczne rolników indywidualnych i powinien znaleźć zastosowanie również na gruncie

niniejszej sprawy. Jak wskazał Sąd Najwyższy, okresy pracy w gospodarstwie rolnym rodziców od dnia 1 stycznia 1983 r. mogą być uwzględnione w okresie zatrudnienia ubezpieczonego ubiegającego się o pracowniczą rentę inwalidzką, jeżeli podlegał on jako domownik obowiązkowi ubezpieczenia z tego tytułu i zostały za niego opłacone składki na ubezpieczenie społeczne rolników indywidualnych (do dnia 31 grudnia 1990 r.) lub na ubezpieczenie społeczne rolników (po dniu 31 grudnia 1990 r.).

Bezspornym jest natomiast, że w okresach od dnia 26 lipca 1964 r. do dnia 31 sierpnia 1964 r., od dnia 1 lipca 1966 r. do dnia 21 sierpnia 1966 r., od dnia 8 listopada 1966 r. do dnia 21 października 1971 r. i od dnia 4 listopada 1973 r. do dnia 30 czerwca 1977 r., od dnia 1 lipca 1977 r. do dnia 14 grudnia 1978 r. oraz od dnia 11 marca 1986 r. do dnia 28 lutego 1996 r. składki te nie były za odwołującego opłacone. Ponadto w okresie od dnia 31 października 1967 r. do dnia 17 października 1969 r. ubezpieczony odbywał zasadniczą służbę wojskową i w tym czasie nie wykonywał żadnych prac w gospodarstwie rolnym rodziców. Dodatkowo Sąd Okręgowy uznał, że należy podzielić stanowisko Zakładu Ubezpieczeń Społecznych odnoszące się do okresu dotyczącego zarejestrowania odwołującego w urzędzie pracy, który może być uwzględniony, jako okres składkowy tylko wówczas, gdy był pobierany zasiłek dla bezrobotnych. W okresach od dnia 25 stycznia 2002 r. do dnia 13 marca 2007 r., od dnia 28 maja 2008 r. do dnia 24 sierpnia 2009 r. oraz od dnia 26 listopada 2009 r. do dnia 22 sierpnia 2010 r. J. M. był bowiem zarejestrowany w Powiatowym Urzędzie Pracy w L. w charakterze osoby bezrobotnej, aczkolwiek bez prawa do zasiłku. Dlatego też, w tym przypadku nie można mówić o naruszeniu art. 6 ust. 2 pkt. 6 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Powołany przepis wyraźnie stanowi, że za okresy składkowe uważa się również przypadające przed dniem 15 listopada 1991 r. następujące okresy, za które została opłacona składka na ubezpieczenie społeczne albo za które nie było obowiązku opłacania składek na ubezpieczenie społeczne: (...) czasowego pozostawania bez pracy na obszarze Państwa Polskiego z powodu niemożności jej otrzymania lub niemożności podjęcia szkolenia zawodowego, w tym okresy pobierania zasiłków z funduszu aktywizacji zawodowej, zasiłków dla bezrobotnych oraz zasiłków szkoleniowych wypłaconych z Funduszu Pracy. Okres pozostawania bez pracy oraz bez prawa do zasiłku dla bezrobotnych, przypadający po dniu 15 listopada 1991 r. nie jest zatem okresem składkowym zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt 6 Ustawy o FUS. Podobne uregulowanie zawierał uprzednio przepis art. 30 ust. 1. Ustawy z dnia 14 grudnia 1994 r. o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu Dz.U.2003.58.514 j.t.) zgodnie z którym, okresy pobierania zasiłku wlicza się do okresu pracy wymaganego do nabycia lub zachowania uprawnień pracowniczych oraz okresów składkowych w rozumieniu przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin.

Nie było również możliwe, zdaniem Sądu, zaliczenie do ogólnego stażu pracy okresu prowadzenia przez ubezpieczonego pozarolniczej działalności gospodarczej w postaci zakładu pracy (...) w latach 1974-1986. Z kolei w związku z prowadzoną działalnością, jak każdy przedsiębiorca ubezpieczony miał obowiązek m. in. terminowo i w prawidłowej wysokości odprowadzać składki na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne i Fundusz Pracy. Sąd Okręgowy ustalił w toku postępowania dowodowego, że Urząd Miejski w B. Departament (...) nie wydał J. M. zezwolenia na prowadzenie własnej działalności gospodarczej, gdyż nie był on mieszkańcem miasta B.. Jednocześnie w piśmie z dnia 22 marca 2017 r. Urząd Miasta W. wskazał, że nie posiada informacji na temat prowadzonej przez ubezpieczonego działalności rzemieślniczej w okresie od dnia 31 maja 1974 r. do dnia 10 marca 1986 r. W piśmie z tej samej daty, Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. Inspektorat w Z. poinformował Sąd o tym, że ubezpieczony J. M. nie figuruje w ewidencji płatników składek Oddziału ZUS B. i Inspektoratu ZUS Z.. Na powyższą okoliczność ubezpieczony nie przedłożył także żadnych innych dokumentów (w tym pokwitowań, na które się powoływał) potwierdzających, że we wskazanym powyżej okresie czasu, ubezpieczony odprowadzał należne składki z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej. Z tego względu nie mógł podlegać uwzględnieniu – jako składkowy - również okres od dnia 31 maja 1974 r. do dnia 10 marca 1986 r.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy stwierdził, że ubezpieczony nie legitymuje się wymaganym, co najmniej 25-letnim okresem ubezpieczenia, nie spełnia więc wszystkich ustawowych przesłanek do przyznania prawa do emerytury na mocy cytowanego art. 27 w związku z art. 28 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Wobec powyższego, Sąd Okręgowy na podstawie 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie ubezpieczonego, jako niezasadne, o czym orzekł w pkt. 1 sentencji wyroku.

Sąd Okręgowy na podstawie art. 98 k.p.c. oraz § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. 2015 r., poz. 1800) przyznał radcy prawnemu M. T., prowadzącej Kancelarię Radcy Prawnego M. T. (...) W., Al. (...)lok. (...) kwotę 360 zł, powiększoną o stawkę podatku VAT tytułem zwrotu kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu, którą to kwotę wypłaci Skarb Państwa – Kasa Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie (pkt. 2 wyroku).

SSO Włodzimierz Czechowicz

ZARZĄDZENIE

(...)

(...)